

Trecerea rebelă a unei minorități proletare printr-o scurtă perioadă de timp

Rebeliunea din Decembrie și dezvoltările
post-rebeliune ca aspecte ale crizei relațiilor capitaliste
din Grecia

O criză epocală?

Începând cu mijlocul anilor 70 a existat o criză globală permanentă a reproducerii relațiilor capitaliste în toate formele lor (politice, economice și ideologice). Așa cum o înțelegem noi, această criză are două aspecte: este o criză a supra-acumulării de capital, care înseamnă o incapacitate, din partea capitaliștilor, de a crește rata de exploatare și de a reduce costul capitalului constant crescând astfel rata profitului cerut de o acumulare de capital în creștere; în același timp, este o criză de legitimitate, adică o criză a formelor politice și ideologice care garantează disciplina forței de muncă. Am putea vorbi de incapacitatea capitalului și a statului său de a propune un nou model global social/de producție care să înlocuiască înțelegerea postbelică Keynesian, lovită puternic atât de luptele proletariatului din întreaga lume cât și de politicile capitaliste împotriva lor.

În timpul acestei crize prelungite a reproducerii, au existat perioade de depresii ciclice. Capitalul în general a încercat să se ocupe de acestea în diferite

moduri: schimbând cadrul instituțional și legal global al mișcării capitalurilor și „liberalizând” piețele, promovând un amestec de neoliberalism și keynesism pe parcursul războiului, scăzând salariile și instituționalizând precaritatea muncii, realizând noi spații îngrădite, punând „clasele periculoase” sub urmărire penală și/sau integrându-le într-un sistem de credit printr-o politică a „Keynesismului privatizat”.

În ciuda recuperărilor vremelnice, eșecul fundamental al tuturor strategiilor și tacticilor de mai sus menite să amâne agravarea crizei, a transformat pe termen lung această criză a reproducerii într-o criză epocală, așa cum susțin foarte mulți oameni.

În timpul ultimelor două decenii, de criza reproducerii în Grecia s-a ocupat capitalul și statul său, prin reforme succesive ale sistemului educației și bunăstării, promovând precaritatea relațiilor de muncă, prin încercări legale continue de a disciplina migrația și de a controla valurile imigrării, tăind alocațiile, salariile și beneficiile și înlocuindu-le cu împrumuturi la bancă. Toate aceste măsuri menite să devalorizeze, să disciplineze și să separe clasa muncitoare și să facă muncitorii să plătească prețul reproducerii forței lor de muncă, nu au reușit să răstoarne decisiv criza în avantajul capitalului – în ciuda faptului că în perioada dintre mijlocul anilor 90 și mijlocul anilor 2000, capitalul a reușit să crească rata de exploatare și să-și extindă profitabilitatea.

În Grecia, criza reproducerii s-a manifestat cel mai explicit ca o criză a legitimizării relațiilor capitaliste, fie prin criza permanentă din educație din ultimii 30 de ani² - sau mult mai mult prin rebeliunea din Decembrie. Rebeliunea a fost o expresie clară a furiei proletariatului împotriva unei vieți ce devine din ce

² Criza Permanentă din Educație la <http://libcom.org>

în ce mai devalorizată, supravegheată și alienată. Cu toate astea, criza din Decembrie nu poate fi conectată în mod direct cu depresia recentă care a început să se manifeste în Grecia în septembrie 2008.

Rebeliunea:

Compoziția ei de clasă

Nu vom descrie aici diversele lucruri care s-au întâmplat în timpul rebeliunii, pentru că am făcut acest lucru în altă parte.³ În ce privește compoziția de clasă a rebeliunii, aceasta a variat de la elevi de gimnaziu și studenți, la tineri, majoritatea săraci, muncitori din diferite sectoare precum educație, construcții, servicii de turism și divertisment, transporturi, chiar media. (Bineînțeles, nu e întotdeauna ușor să distingi studenții de muncitorii săraci). În ce îi privește pe muncitorii din fabrici, nu poate fi făcută o estimare cu privire la participarea lor individuală la revolte, din moment ce nu sunt cunoscute rapoarte din partea unor astfel de locuri de muncă. Unii dintre studenți și dintre muncitori erau migranți din a doua generație (în special albanezi, deși au fost și migranți de alte naționalități). Au fost de asemenea și mulți migranți mai în vârstă cu locuri de muncă mai mult sau mai puțin stabile, dar aceștia eram mai degraba în minoritate. Unii dintre studenții și muncitorii care au participat la revolte sunt în același timp și suporterii ai unor echipe de fotbal. În cele din urmă, trebuie să menționăm și participarea proletariatului „declasat”, precum drogații, mai ales în primele zile ale revoltei. În general, exact acele segmente ale clasei care au experimentat direct violența supravegherii statului și deteriorarea condițiilor de muncă, au fost cele mai active în revoltă. Pe de altă parte, mulți muncitori mai în vârstă care tocmai au început să simtă așa-numita „criză financiară” (concedieri,

³ Puteți vedea cronologia noastră asupra evenimentelor din Decembrie la <http://de.indymedia.org/2009/01/238103.shtml>

scăderea salariilor, etc) au simpatizat cu incendierea băncilor și a clădirilor statului, dar au fost în mare parte pasivi.

Ar fi interesant să adăugăm că datorită compoziției mixte a mulțimii și din cauza violenței sale, mulți activiști politici (chiar și unii anarhiști organizați) au considerat-o ca fiind „incontrolabilă” și s-au abținut de la ce a urmat, mai ales în a treia zi a revoltei, când violența a atins cotele sale maxime.

Procentul ridicat de migranți din cadrul revoltei cere ceva explicații. Afluxul multor migranți balcanici, în special albanezi, în ultimii douăzeci de ani, a schimbat semnificativ compoziția clasei muncitoare din Grecia. În același timp, din cauza politicii de imigrare a statului capitalist grec, o nouă generație de tineri migranți, mai ales albanezi, care s-au născut sau au crescut în Grecia, nu sunt considerați ca fiind cetățeni greci. Legalizarea tuturor migranților nu este de dorit din cauză că, pentru capital și statul său, migranții sunt necesari doar atunci când constituie o forță de muncă nesigură, ieftină și obedientă. Așa-numitul proces de „legalizare”, în Grecia și în alte țări, a fost considerat de mult ca fiind necesar pentru capital și statul său doar pentru a controla și a ține pasul cu valurile imigrării. De aceea chiar și migranții din a doua generație nu pot obține cu ușurință un card verde; din contra, trebuie să-și dovedească „capacitatea” de a sta și a munci în țară la fiecare cel mult 5 ani și bineînțeles nu au dreptul de a vota. Ca să nu mai menționăm că, condițiile lor de muncă sunt cele mai proaste, în ce privește salariul și asigurarea socială. Dar în ciuda rasismului, de origine atât socială cât și de stat, majoritatea migranților din a doua generație sunt destul de bine integrați, mai ales albanezii care constituie majoritatea populației migrante în general.

Tinerii albanezi din a doua generație s-au potrivit foarte bine cu restul revoltaților nativi. S-au simțit mai „comfortabil” luând parte la confruntări cu

poliția, la atacuri împotriva clădirilor statului și băncilor și la jefuirea împreună cu proletari greci, decât alți migranți, mai ales asiatici și africani care încă trăiesc la marginea societății, izolați în comunitățile lor etnice. Pentru cei din urmă, a fost mai ușor și mai puțin riscant să participe la revolte prin jefuiri sau prin frecventarea ocupării deschise a Universității Tehnice Naționale din centrul Atenei, unde mari comunități de-ale lor trăiesc în zone asemănătoare ghetourilor; atunci când revoltele au erupt în apropierea cartierelor „lor”, așa au „contribuit” ei la ele. Ei au primit cel mai violent atac atât din partea poliției cât și din partea propagandei media. Au fost prezentați ca „jefuitori” și „hoți” și în unele cazuri au existat atacuri de tip pogrom împotriva lor, din partea fasciștilor și polițiștilor sub acoperire.

Rebeliunea:

Caracterul și conținutul său

Rebelii care s-au întâlnit pe străzi și în ocupări au renunțat temporar la identitățile și rolurile lor separate, care le-au fost impuse de societatea capitalistă, din moment ce s-au întâlnit nu ca muncitori, elevi, studenți sau migranți, ci ca rebeli. Poate că nu toți au folosit un limbaj proletar, poate că nu au putut să facă grevă, în afară de elevi și studenți, dar ce au făcut de fapt a fost crearea comunităților proletare de luptă împotriva statului și capitalului. Caracterul spontan și incontrollabil al revoltei a fost dovedit exact de lipsa oricăror cereri politice sau economice de orice natură, de o negare completă a politicii și sindicalismului. Aceasta s-a dovedit a fi punctul forte al revoltei: faptul că a fost imposibil de reprezentat, cooptat sau manipulat de mecanismele politice care ar negocia cu statul. Organizațiile extra-parlamentare de stânga care au participat la ocuparea Facultății de Drept au încercat să impună niște cereri politice (mergând

de la dezarmarea polițiștilor și demisia guvernului și până la oferirea împrumuturilor fără dobândă) dar nu au avut nici un succes.

Aici vom cita din prima relatare cu privire la revoltă, pe care am scris-o la sfârșitul lui ianuarie: „Judecând după sloganuri și după atacurile împotriva poliției, un sentiment copleșitor anti-poliție a fost dominant în zilele revoltei. Polițistul reprezenta puterea și mai ales brutalitatea și aroganța puterii. Cu toate acestea, ca simboluri ale unei anumite puteri – puterea banilor, puterea de a impune exploatarea muncii și de a adânci liniile claselor ce separă societatea greacă – au fost atacate, incendiate sau ocupate magazine mari, bănci și clădiri de stat (primării, prefecturi, ministere). Astfel că putem vorbi de un sentiment dominant și larg-răspândit anti-poliție, anti-stat, anti-capitalist. Chiar și intelectualii stângii au admis elementul de clasă din rebeliune și unele ziare majore au admis că „furia tinerilor” nu a fost exprimată doar datorită violenței poliției. Polițiștii au fost mai degrabă doar cel mai vizibil și mai brut vârf al iceberg-ului compus din scandalurile de corupție ale guvernului, un stat al supravegherii și securității – înarmat după Jocurile Olimpice din 2004 – care nici măcar nu ezită să împuște cu sânge rece, un atac continuu asupra salariilor, o creștere a costurilor reproducerii clasei muncitoare prin demolarea treptată a sistemului de sănătate și de pensii precedent, o deteriorare a condițiilor de muncă și o creștere a locurilor de muncă precare și a șomajului, o grămadă de muncă suplimentară impusă elevilor de generală și studenților, o distrugere imensă a naturii, o fațadă fabuloasă compusă din obiecte abstracte ale dorinței în mall-uri și în reclamele tv, care pot fi obținute doar dacă suporti o imensă exploatare și anxietate. În primele zile ale revoltei, aproape că puteai mirosi toate aceste motive în aer, iar apoi o mulțime de texte, articole, flyere au urmat, scrise atât de insurgenți sau simpatizanți cât și de „comentatori” pentru a aduce la cunoștință că e vorba de „ceva mai profund”. Acest „ceva mai profund” despre

care toată lumea vorbea era nevoia de a depăși izolarea individuală de viața reală, comună (gemeinwesen), o izolare pe care toate motivele istorice de mai sus au creat-o”.⁴ Șase luni mai târziu, este încă important pentru noi să subliniem acest ultim punct pentru că mulți camarazi din străinătate cred că mișcarea a atacat doar polițiștii și instituțiile de control – „vârful iceberg-ului”. Experiența revoltei a fost mai mult decât atât. A fost activitatea comună a unui curent de adâncime subversiv în dezvoltare care știe că, lângă sfera producției imediate, școala, familia, consumul, politica, închisoarea și poliția produc și reproduc clase. Experiența rebelă, comunitatea de luptă materială împotriva normalizării – când un individ deviant a devenit mediatorul altui individ deviant, o adevărată ființă socială – a mediat emoții și gânduri și a creat o sferă publică proletară. Această sferă deschisă este prezumția necesară a momentului decisiv al subversiunii sociale: punerea în comun a mijloacelor de producție și a relațiilor. Dar acest moment decisiv, punctul din care nu se mai poate da înapoi, nu a fost atins niciodată. Până la urmă, aceasta a fost doar trecerea rebelă a unei minorități proletare printr-o scurtă perioadă de timp și nu o revoluție. Totuși, senzația că există „ceva mai profund” în toate astea, ideea că problemele ridicate de rebeli priveau pe toată lumea, a fost atât de dominantă încât ea singură explică neajutorarea partidelor opoziției, organizațiilor de stânga, și chiar a unor anarhiști, după cum am menționat mai devreme.

Aici, tocmai pentru că elevii de gimnaziu și studenții au reprezentat un subiect atât de important în revoltă, ar trebui să fim mai analitici cu privire la cantitatea de muncă suplimentară care le este impusă acestora și despre care am menționat mai sus. Educația, ca instituție capitalistă principală care modelează, califică și alocă marfa forței de muncă într-o diviziune a muncii capitalistă în

⁴ TPTG, Blaumachen Precum o Iarnă cu o Mie de Decembrie la <http://libcom.org>. Traducerea franceză a acestui text este inclusă în cartea *Les Emeutes en Grece* (Senonevero, Aprilie 2009). E interesant de observat că termenul francez pentru revoltă (emeute) și termenul pentru emoție au aceeași rădăcină în cuvântul *emouvoir* (a mișca).

continuă dezvoltare, s-a dezvoltat în ce privește numărul populației studente din anii 60 încoace în Grecia. Această dezvoltare a dat naștere unor noi cereri „populare”, așteptări, oportunități de mobilitate socială și „succese” individuale. A dus de asemenea și la acumularea de tensiuni și contradicții, frustrări și „eșecuri” individuale (numite și „eșecuri ale sistemului școlar”). Producerea în masă de așteptări (și creșterea proporțională a prolețarilor cu guler alb și a stratului noii mici burghezii în anii 70 și 80) cauzată de democratizarea și expansiunea educației, a creat o criză structurală inevitabilă în diviziunea ierarhică a muncii și o criză de disciplină și sens în școală; cu alte cuvinte, o criză a legitimității care a lovit din plin educația de stat. Indiferent cum ai numi această criză – o „criză a legitimității”, o „criză în rolul selectiv-alocativ al educației”, o „criză a expectanțelor” sau o „criză în corespondența dintre calificări și oportunitățile de carieră” – adevărul este că educația a fost grav afectată de criză și, așa cum a arătat-o și recenta mișcare studențească din 2006-2007, această situație a explodat. E posibil să înțelegem atât acea mișcare cât și rebeliunea dacă le vedem ca expresii ale acumulării nemulțumirii pe care o întreagă generație de tineri muncitori o experimentează încă de la precedentele reforme din anii 90. Aceste reforme au contribuit la impunerea programelor de muncă intensificate atât în școli cât și în domeniul muncii salariale. Această generație nu a putut fi oprită din a-și exprima nemulțumirea față de o viață caracterizată din ce în ce mai mult de insecuritate și frică. În același timp, s-au revoltat împotriva unei activități zilnice care seamănă cu orice alt tip de muncă. Această revoltă împotriva muncii studențești a primit un stimulent din partea unui număr semnificativ de studenți care experimentează deja exploatarea directă și alienarea ca și muncitori salariați.

Unele forme de organizare care au rezultat din revoltă

Din prima zi a revoltei, trei universități din centrul Atenei au fost ocupate și folosite eficient ca „baze roșii” ale mișcării, de unde au fost organizate acțiuni subversive⁵ și unde rebelii puteau găsi refugiu în caz de nevoie. Aceste ocupări au luat sfârșit chiar înainte de Crăciun. În contact direct cu aceste ocupări, au apărut mai multe adunări locale, legate de ocupările clădirilor publice din unele cartiere. După cum am spus în textul de mai sus: „În toate aceste activități, noua caracteristică comună a fost o încercare de a „deschide” revolta spre cartiere. Aceste adunări au fost înțelese ca „adunări de luptă de cartier” sau „adunări populare”, așa cum erau numite. În cele mai multe cazuri, au apărut tendințe distincte în cadrul acestei „deschideri” sociale, mai ales o dată cu dezamorsarea revoltei. O tendință era de a dori organizarea unei comunități de luptă, lărgind problemele revoltei, alta prefera un tip de activitate orientată mai mult spre administrarea constantă a chestiunilor locale. La început, adunările păreau destul de inovative și de vii. Nu a existat o procedură formală de luare a deciziilor sau de prioritate a majorității iar inițiativele erau încurajate. Totuși, spre sfârșitul lui ianuarie, ocupările clădirilor – fie ele publice, sindicale sau municipale – nu au mai înflorit... A existat multă simpatie și interes față de insurgenți sau foarte puțină implicare activă din partea „populației”.⁶ Unele din aceste adunări încă au loc dar cu mult mai puțini oameni implicați, în special activiști. Interesele lor principale astăzi sunt exprimarea solidarității cu cei acuzați de stat și cu migranții, apărarea spațiilor ocupate din oraș, precum și organizarea diverselor activități în conexiune cu luptele curente (ex.: noua mișcare anti-autostradă).

⁵ Unele din ele – exproprieri, acte de sabotaj, etc – sunt menționate în cronologia noastră a evenimentelor din Decembrie, a se vedea mai sus.

⁶ Ca o Iarnă cu o Mie de Decembrie

Spectaculoasa separare a „luptei” armate

Nevoia de a media politic furia proletară, chiar dacă e vorba de o mediere armată, nu a fost ceva care a reieșit chiar din luptă ci ceva impus luptei din exterior și după terminarea ei. La început, au existat două atacuri din partea așa numitei „avangarde armate”, unul pe 23 decembrie, după vârful revoltei și unul pe 5 ianuarie, când era în joc reînvierea revoltei. Dintr-o perspectivă proletară, chiar dacă aceste atacuri nu au fost organizate de stat, faptul că după o lună, toți am devenit spectatori ai acelor „fapte exemplare”, care nu au făcut deloc parte din practica noastră comună, a fost o înfrângere în sine. „Avangarda armată” evită să recunoască nu doar că nu ei au fost primii care au ochit poliția ci și că nici o „avangardă armată”, nicăieri și niciodată, nu a reușit să facă poliția să dispară din stradă și polițiștii să nu mai îndrăznească să poarte identitățile lor oficiale la ei timp de câteva zile; evită să recunoască faptul că au fost depășiți de mișcare. Pretinzând că este o „nevoie de a ridica” nivelul de violență, așa numita „avangardă armată” esențialmente încearcă să reducă violența proletară difuză social și geografic și violarea legii; cei din urmă sunt adevărații oponenți ai „avangardei armate” din cadrul mișcării și atât timp cât astfel de practici au loc, nici un fel de intervenționism de „dezvoltare” a lucrurilor nu va putea găsi un sol fertil. E pe baza faptului că lupta armată se aliază cu statul: ambele sunt puse la încercare de activitatea subversivă proletară, continuarea căreia constituie o amenințare la adresa existenței ambelor.

Activitatea proletară subversivă din revoltă a câștigat o victorie temporară dar nu atât de superficială: o insubordonare care a slăbit statul supravegherii-siguranței timp de o lună și a dovedit că putem schimba relațiile de putere. Asta a devenit posibil din moment ce rebelii ținteau relațiile sociale în care sunt forțați

să trăiască, ceva ce nici o „avangardă armată” nu a reușit să facă vreodată. Luând în considerare aria și intensitatea tuturor evenimentelor din decembrie, aparatul represiv al statului s-a dovedit slab în practică. Din moment ce au trebuit să se confrunte cu o delegitimizare a instituțiilor de control și nu doar cu gloanțe și grenade, cunoscuta toleranță zero a devenit o simplă toleranță a activităților rebelilor. Contraatacul statului a putut avea câștig de cauză doar în ianuarie, când a făcut uz de operațiunile „avangardei armate”: mai întâi, la un nivel ideologic, egalând crima statului cu rănirea unui polițist, relegitimizând astfel poliția și statul supravegherii-securității în general, și în al doilea rând, la nivel operațional, intensificându-și represiunea. Au exploatat până și locul atacului (Exarchia), prezentând revolta ca pe o răzbunare spectaculoasă între polițiști și „anarhiști”, ca pe o piesă de teatru banală și grotescă jucată într-un ghetou politic.

Pe măsură ce revolta se stinge, a existat un număr prolific de atacuri asupra băncilor și clădirilor statului, din partea mai multor grupuri, ce nu pot fi puse în aceeași categorie cu „faptele” „avangardei armate”, din moment ce majoritatea lor nu pretind a fi în fața mișcării (deși nu le lipsește în mod necesar postura voluntară, arogantă). Totuși, revenirea „avangardei armate” o dată cu execuția unui polițist anti-tero la începutul lui iunie, când până și amintirea revoltei era slăbită, a dat militarismului și creșterii violenței pure un pretext pentru a se prezenta ca alternativă atractivă pentru o (mica?) parte a celor care au participat la revoltă, dacă e să judecăm după toleranța politică a contextului anti-autoritar cu privire la această acțiune. Compoziția de clasă limitată a revoltei, expansiunea ei restricționată dincolo de nivelul delegitimizării statului supravegherii-siguranței și slăbirea treptată a unor proiecte comunale din centru și din cartiere – mai ales în Atena – a dus la înflorirea unui nou tip separat de violență oarbă ca și caricatură periculoasă a „luptei” sau mai degrabă ca substitut. Pe măsură ce anumiți subiecți importanți ai revoltei, părăseau treptat scena

(elevii de generală, studenții, migranții), conținutul ei social devenea din ce în ce mai slab și identitățile politice au devenit din nou întărite după cum era norma înainte. Violența „avangardei armate” este doar una din aceste identități politice, chiar în forma ei naivă și nihilistă, apărând într-o eră de criză generalizată a reproducerii, unde statul și capitalul sunt incapabile să ofere vreun tip social democratic de „remedii” pentru vindecarea rănilor revoltei. Nu e important pentru noi acum să ne îndoim de identitatea reală a acestor asasini cu numele ridicol dar sugestiv de „Secta Revoluționară”; ceea ce ne produce îngrijorare este toleranța politică a unor grupări față de ei, dat fiind faptul că e prima dată când într-un text grec al „avangardei armate” nu există nici măcar un strop din vechea ideologie leninistă „pentru oameni”, în schimb existând o sete de sânge, antisocială și nihilistă. Criza neoliberalismului ca o anumită fază a acumulării capitaliste și a crizei legitimizării pare să ducă la o criză mai profundă (chiar la semne grave de descompunere socială) și nu la vreun semn de revenire sau reformism. Chiar și recentul eșec electoral al partidului de guvernământ combinat cu procentul mare de absenteism electoral (cel mai mare înregistrat vreodată într-o țară excesiv de politizată precum Grecia), care a fost un rezultat indirect al legitimizării crizei pe care revolta l-a exprimat și l-a adâncit, nu au dus la nici un fel de concesiuni din partea statului. Cu toate propriile limite, revolta a făcut chiar și mai vizibile decât înainte limitele integrării capitaliste. Sloganul „civilizație comunistă sau capitalistă” pare nemuritor acum mai mult ca niciodată.

Revolta, locurile de muncă și sindicatele oamenilor de rând

Pentru a discuta motivele din care revolta nu s-a extins la locurile muncii salariate – o întrebare deseori pusă de camarazi de peste granițe – trebuie mai întâi să fim mai analitici cu privire la anumite segmente ale proletariatului. Din cunoașterea noastră empirică, acei muncitori care pot fi descriși fie ca „muncitori cu un serviciu stabil” sau non-precari au avut o participare dacă nu inexistentă, atunci foarte limitată în revoltă. Pentru aceia dintre ei care au participat la revoltă, a încerca extinderea la locul de muncă ar însemna angajarea în greve spontane în afara și împotriva sindicatelor, din moment ce majoritatea grevelor sunt anunțate și controlate de acestea, deși prestigiul lor a fost subminat de mult timp încoace. În ultimii douăzeci de ani multe greve au fost anunțate în sectorul public (educație, servicii de utilitate publică, unele ministere). Aceste lupte precedente au dezvăluit incapacitatea muncitorilor de a crea forme de organizare autonome și de a lăsa noi conținuturi să apară în afara cererilor sindicale. În ce privește ocuparea locurilor de muncă, astfel de activități au avut loc doar în lupte defensive împotriva închiderii sau relocării, mai ales a fabricilor textile. Dar chiar și acelea, la fel ca majoritatea grevelor, nu au reușit nici de departe să-și atingă scopurile. Pe lângă toate acestea, capitalismul în Grecia este caracterizat de o mică concentrație de capital, cu multe firme mici în care mai puțin de zece oameni sunt angajați și unde nu există aproape nici un fel de sindicalism. Astfel, unul din subiectele principale ale revoltei, muncitorii salariați precari, care în mare parte lucrează în astfel de locuri, nu le consideră ca fiind un teren al puterii proletare și al mobilizării și în cele mai multe cazuri nu sunt atașați de locul de muncă. Probabil tocmai această incapacitate sau chiar lipsă de dorință de mobilizare în acel loc a făcut ca tinerii muncitori precari să iasă în stradă. Mai mult, așa cum am spus și mai sus, această primă revoltă urbană în Grecia a fost, la

fel ca toate revoltele urbane moderne, o erupție violentă a delegitimizării instituțiilor capitaliste de control și, chiar mai mult, o experiență scurtă a unei vieți comunale împotriva separărilor și în afara locurilor de muncă – cu excepția notabilă a universităților și municipalității din Agios Dimitrios. În cazul muncitorilor precari, extinderea revoltei la locurile lor de muncă ar însemna greve spontante și ocupări și nimic mai mult. Cu siguranță, date fiind posibilitățile practice de acolo și dispoziția subiectivă, o astfel de extensie a fost în același timp nefezabilă și nedorită.

Cu toate astea, mulți rebeli și-au dat seama de existența acestor limite și au încercat să facă un astfel de salt. Ocuparea birourilor centrale ale Confederației Generale a Muncii din Grecia (GSEE) a pornit din această nevoie de a submina prezentarea făcută de media despre revoltă ca fiind „protestul tinerilor pe spinarea intereselor muncitorilor”. În plus, a dat posibilitatea dezvăluirii rolului subminant al GSEE în revoltă. Inițiativa a fost luată de unii membri ai sindicatului comunal al curierilor care sunt în mare parte anti-autoritari. Cu toate astea, în timpul ocupării a devenit evident că nici măcar versiunea comunală a sindicalismului nu putea relaționa cu revolta. Au existat două tendințe, deși nedefinite clar, chiar și la adunarea de pregătire: una muncitorească-sindicală și una proletară. Pentru cei din prima, ocuparea ar fi trebuit să aibă un caracter „muncitoresc” distinct spre deosebire de așa numitul caracter „tânăr” sau „metropolitan” al revoltei, în timp ce cei din ce-a de-a doua au văzut-o ca fiind doar un moment al revoltei, o oportunitate de a ataca încă o instituție de control capitalist și ca loc de întâlnire pentru elevi de liceu, studenți, șomeri, muncitori și migranți, adică o nouă comunitate de luptă în contextul neliniștii generale. De fapt, tendința sindicalist-muncitorească a încercat să folosească ocuparea mai degrabă ca instrument în serviciul sindicatului menționat mai sus și în general în ideea unui sindicalism independent bazat pe influențe politice. Asta n-a funcționat. De aceea unii dintre ei au rămas acolo doar pentru două zile.

În ce privește restul sindicatelor de stânga „independente”, lucrurile stăteau încă și mai rău. A existat doar o singură adunare a sindicaliștilor în Facultatea de Drept la 10 Decembrie, în care mai mulți birocrați de stânga au subliniat nevoia unei „perspective politice” a revoltei, însemnând o mediere politică și sindicală exprimată într-o listă de cereri majoritar populiste. Au refuzat orice fel de propuneri de forme de acțiune violente și au chemat pompos la adunări generale extraordinare și agitații la locurile de muncă pentru o grevă generală după o săptămână – nu mai este necesar să menționăm că nimic de acest tip nu s-a încercat măcar vreodată.

În ianuarie, muncitorii din media care au participat activ la revoltă, au ocupat birourile sindicatului jurnaliștilor corporatiști. Uniunea Editorilor Cotidianelor din Atena (ESIEA) este sindicatul principal al jurnaliștilor din Grecia. Include jurnaliști de la ziarele ateniene principale, din care mulți sunt în același timp și angajatori pentru că sunt producători tv sau dețin ziare, în timp ce îi exclude pe acei jurnaliști care lucrează cu contracte precare sau sunt angajați ca „freelanceri”. Ocuparea ESIEA s-a concentrat în mare parte pe două probleme: prima a fost relațiile de muncă și precaritatea larg răspândită în industria media precum și forma fragmentată a organizării sindicale a muncitorilor din media; a doua a fost controlul informației de către media oficială, modul în care revolta a fost „acoperită” de ei și cum contra-informațiile au putut fi produse de mișcare.

După sfârșitul ocupației, aceiași oameni au creat o adunare de muncitori din media, studenți și șomeri care au organizat o serie de acțiuni în diferite locuri de muncă, împotriva concedierilor sau intențiilor de concediere și „acoperirii” demonstrațiilor și a altor activități ale mișcării într-un mod care era împotriva propagandei dominante. Mulți membri ai acestei adunări sunt foști studenți ai Facultății de Mass Media și Comunicare și au luat parte la mișcarea studenților împotriva reformei universitare din 2006-2007 în timp ce unii din ei au încercat

să creeze un nou sindicat care ar include toți muncitorii din media din trecut. În acest moment, muncitorii din industria media sunt organizați în 15 sindicate diferite (fotografi, jurnaliști, cameramani, etc). Ideea este de a crea un sindicat care să includă toți muncitorii, indiferent de poziția lor, de la oameni de servicii la jurnaliști, și de contractul lor de muncă, de la angajați full-time la „freelanceri”. Recent au încercat să-și coordoneze activitatea cu aceea a muncitorilor concediați ai ziarului „Eleftheros Typos”.

Pe 22 Decembrie, în Petralona, un vechi cartier muncitoresc din Atena, o femeie de servicii migrantă, Konstantina Kuneva, Secretarul General al Sindicatului Oamenilor de Servicii (PEKOP – Sindicatul întregii Attice pentru Portari și Personal de curățenie), a fost victima unui atac al golanilor patronilor, care au folosit acid sulfuric, în timp ce se întorcea acasă de la servicii, o gară a utilității publice ISAP (Trenurile Electrice Atena-Pireu). Ea a fost grav rănită, pierzând capacitatea de a-și folosi un ochi și corzile vocale și se află încă în spital. E demn de menționat faptul că a vizitat ocuparea GSEE, activitățile ei precedente ducând-o la o confruntare cu conducerea birocrăției confederației. Atacul asupra Konstantinei a avut loc la câteva zile după sfârșitul ocupării GSEE și acesta a fost unul din motivele din care a existat o mobilizare atât de mare a oamenilor. După atac, o „adunare de solidaritate” a fost formată, care, folosind tactici de acțiune directă, a organizat o serie de acțiuni (ocuparea sediului ISAP, sabotarea mașinilor de bilete astfel ca navetiștii să poată circula liber, demonstrații). Adunarea, în ciuda diviziunilor sale interne, a jucat un rol important în inspirarea unei mișcări remarcabile de solidaritate care a escaladat în toată Grecia, cerând nu doar acuzarea atacatorilor și instigatorilor dar și abolirea cu totul a subcontractării. Ar trebui să adăugăm aici că, contractarea serviciilor de curățenie a devenit normă pentru companiile din sectorul public și că aceste companii nu mai angajează oameni de servicii. Contractanții sunt acum angajatorii a mii de oameni de servicii, mai ales femei migrante, care fac curățenie în sute de

utilități publice, spitale, gări, școli, universități și alte clădiri publice. Cu toate acestea, cu privire la caracterul locurilor de muncă din sectorul curățeniei, acestea au fost mereu precare și până recent s-a considerat ca fiind ceva absolut normal și natural pentru o femeie să fie femeie de servicii sau guvernantă. Mai mult, egalizând subcontractarea sau precaritatea în general cu „sclavia”, majoritatea acestei mișcări de solidaritate, compusă mai ales din activiști sindicali de stânga, încearcă să egalizeze anumite lupte împotriva sărăciei – una din formele principale ale restructurării capitaliste în acest moment istoric – cu cereri politice generale pentru un conținut social-democratic privind statul ca fiind „de încredere” și ca angajator preferat în fața subcontractanților privați, punând astfel deoparte chestiunea abolirii în sine a muncii plătite.

Depresiunea în cifre, strategiile statului și clasa

Așa cum am spus și la început, în Grecia, semnele depresiunii au devenit mai evidente începând cu anul trecut. Pentru a avea o idee mai clară cu privire la semnele și consecințele celei mai recente faze a crizei, e nevoie de ceva date despre situația clasei muncitoare.

Conform Eurostat, cele mai mari procente de populație care trăiesc în locuințe cu ipoteci restante se găsesc în Grecia. Conform unui studiu realizat de Banca Greciei în 2007, 6 din 10 locuințe grecești aveau plata ipotecii restantă, 7 din 10 au avut restanțe la împrumuturile de consum, 1 din 2 au avut datorii la cărțile de credit. În afară de credit, 7 din 10 locuințe au avut restanțe la plata chiriei iar 6 din 10 au avut restanțe la plata utilităților. Numărul locuințelor pe credit depășește 51%, ceea ce înseamnă că 2,15 milioane au luat vreun fel de credit. Astfel e evident că recurgerea la credite a început să își atingă limitele. Când privește salariile și șomajul, indicii sunt de asemenea sugestivi. 50% din salariați

primesc mai puține de 1030 euro brut. Salariul de bază în Grecia este cel mai mic din Europa de vest (50% din salariile EE15). Șomajul în rândul tinerilor a atins 25,7% în 2008 și în ce privește femeile, acestea sunt cel mai grav afectate de șomaj din Europa. În jur de 800 000 de muncitori se află în așa-numita generație de 500 de euro. 300 000 din ei sunt „freelanceri”, 295.000 lucrează part-time, 180.000 au fost oficial șomeri în 2008 și 80 000 trebuiau să se alăture programelor statului (locuri de muncă extrem de prost plătite în sectorul public sau privat, fără asigurare socială și care teoretic oferă pregătire) pentru anii 2008-2009.

În primul sfert al lui 2009, rata creșterii în Grecia a fost doar puțin peste zero datorită unei descreșteri a investiției capitalului privat și s-a stabilizat acolo doar prin investiții de stat. Datorită crizei, 160 000 de oameni au devenit redundanți, iar această cifră se presupune că va crește la 300 000 mai ales în firmele mici și foarte mici.

În anumite sectoare, situația este acum după cum urmează:

În comerțul naval, mulți marinari nu au fost plătiți în timp ce salariile lor vor fi înghețate. Muncitorii din sectorul public vor avea de asemenea salariile înghețate. În industrie și în special în fabricile de textile, redundanța muncitorilor permanenți sau cu contract, săptămâna de muncă mai scurtă, cu salariu mai mic și întârzierea plății, au devenit din ce în ce mai comune. În sectorul construcțiilor există un număr mare de șomeri și o scădere de 17% a producției. Turismul, sectorul cu cea mai mare parte în GNP, a fost lovit deja de procente mari de șomaj și o scădere de 9% a turiștilor.

Deși situația este cu siguranță sumbră, reacțiile muncitorilor au fost mai puțin decât moderate și cu siguranță prea slabe pentru a contracara restructurarea capitalistă. Au existat câteva mobilizări ca răspuns la concedierile masive, întârzierile plăților sau închiderilor de companii, mai ales greve scurte

sau oprirea lucrului în unele fabrici. Câteva ocupări de fabrici sau companii (o fabrică de hârtie, o companie de telecomunicații și o fabrică de mobilă) au fost izolate și nu au luat legătura cu alți muncitori concediați; în schimb, s-a preferat calea înțelegerilor bilaterale între muncitori și companie sau Ministerul Muncii. Se pare că în majoritatea cazurilor, administrarea depresiei/restructurării are un tipar standard: în timp ce muncitorii precari abia au fost concediați, acei muncitori cu vechime sunt de acord să își dea demisia și să aștepte o pensionare timpurie. Astfel, nu sunt vizibile concedierile masive în timp ce statul „garantează” aceste cheltuieli sociale acum, doar pentru a anunța mai târziu, din nou „colapsul sistemului de asigurări sociale” – un motto al statului recurent în ultimii 20 de ani – care ar cuprinde „noi sacrificii” și așa mai departe. Totuși, o astfel de șmecherie se poate dovedi de valoare pentru stat în acest moment, din moment ce poate salva timp și poate amâna explozia generalizată. Dar pentru cât timp? Și cât de mulți pot fi satisfăcuți cu astfel de manevre?

De fapt, în timp ce criza/restructurarea se adâncește și capitalul și statul reduc salariul direct și indirect, în același timp în care cresc sărăcia și concedierile, sunt prinși într-un cerc vicios în care sunt obligați să lase legitimizarea crizei să se adâncească și mai mult. În același timp, pe măsură ce „războiul împotriva terorismului” continuă încă, încercând să se ocupe în mod violent de problemele acumulate ale fazei precedente din dereglarea războiului neo-liberal,⁷ statul grec care are trupe în Asia centrală este în acest moment inundat de valuri de refugiați, situație creată de el însuși. Confruntat cu coșmarul unei noi decembrii, de data aceasta mai feroasă cu cât se prelungește criza, și cu mase nedorite de mii de „proletari în surplus” din Asia și Africa, are doar o carte de jucat: întărirea mecanismelor sale de represiune care au declanșat revolta din decembrie și au creat din start amestecul periculos dintre revoltele nativilor și cele ale migranților! Totuși, recurgerea sa la disciplină și intensificarea dogmei

⁷ Vezi textul, *The War on Terror* (2003), la <http://libcom.org/library/war-terror>

toleranței zero sunt inevitabile din moment ce nu mai pot fi propuse nici un fel de strategii social democratice pentru extinderea reproducerii proletariatului. Vinderea „siguranței” nativilor împotriva străinilor „invadatori”, folosiți ca țapi ispășitori, a fost singura „ofertă socială” din partea statului. Într-adevăr, noi diviziuni sunt în plan, prin crearea unor noi „draci populari” și „panici morale”.

La începutul lui martie, după ce un polițist a fost ucis în timpul unui jaf armat, mulți ofițeri înalți în grad au vorbit de o creștere rapidă a jafurilor armate din ianuarie (aproape 40 în fiecare lună) atribuind acest fapt atât eliberării multor condamnați, ca măsură de reducere a aglomerării din închisori, cât și „neliniștilor” cauzate în Decembrie.

Atunci a început să se discute lansarea unor noi legi represive, promulgate recent. În primul rând, pentru a „proteja prestigiul poliției”, o veche legislație, introdusă în timpul dictaturii din anii 30, a fost pusă în practică din nou împotriva infracțiunii de „defăimare a autorității”. Faimosul slogan al revoltei „Polițiști, ucigași, porci” poate acum duce din oficiu, la până la 2 ani de închisoare. O nouă lege care țintește spre rebelii din decembrie se referă la „trucarea trăsăturilor faciale ale cuiva”, în practică însemnând purtarea de glugi. Împreună cu formarea de noi forțe ale poliției și de patrulări mai regulate, aceste acțiuni intenționează să fie mai mult decât un contra-atac asupra simbolurilor favorite ale revoltei. Demonizarea „revoltaților cu glugi”, începând cu anti-autoritari și anarhiști, crește separările printre și dintre rebeli și restul proletarilor care au rămas pasivi în timpul revoltelor. Dacă pedepsele impuse nu ar fi fost atât de serioase, cineva ar fi putut ușor să râdă de efortul furios al statului de a se ocupa de revolta socială la nivelul sloganurilor sale și al codului vestimentar!

Exploatând sensul generalizat al insecurității sociale pe care criza capitalistă însăși a creat-o, al doilea „inamic” fabricat de stat sunt refugiații și

migranții ilegali care sufocă „ghetoul hibrid” din Atena. Mecanismele de represiune știu că o mare parte a mulțimii revoltate care a cuprins străzile Atenei în acele zile și nopți din decembrie și din nou în mai în timpul unei revolte musulmane la scară mică, era constituită din migranți adunați din cartierele învecinate. Acest „ghetou”, situat mai ales în interiorul centrului istoric al orașului, seamănă cu ghetourile americane, în privințe precum „segregarea verticală” dintre locuitori, cu alte cuvinte, caracterul social neuniform, sau politicile de devalorizare intenționată a unei zone, pentru a-i face pe localnici să o părăsească. Seamănă de asemenea cu suburbiile muncitorești vest-europene, în ce privește amestecul multi-rasial/etnic. Similitudinile sau analogiile menționate mai sus, trebuie bineînțeles tratate cu atenție, mai ales din cauza diferențelor destul de mari ale scării. Un baraj media plin de articole pasionate și reportaje tv lacrimogene, concentrate pe degradarea financiară și a mediului din cartierele orașului, care are legătură mai ales cu găzduirea necontrolată/neorganizată a mii de migranți ilegali, prezența drogaților, prostituatelor și a altor proletari „declasați”, a semnalat prima fază a acestui nou război. Ar trebui notat totuși că acest baraj media a început cu puțin înainte de revolta din decembrie.

A doua fază a fost mult mai directă și mai violentă. Atacuri fizice asupra migranților și oamenilor care îi susțineau, de către membri ai unui grup nazist, au fost cuplate cu arestări masive făcute de poliție, care au dus la închideri și deportări. Adunări locale ale „cetățenilor indignați” de dreapta și ale negustorilor mici-burghezi, organizate de singurul partid de extremă dreaptă din parlament, au protestat împotriva prezenței migranților în cartierele lor și au acționat chiar și direct împotriva lor, spre exemplu prin blocarea unui loc de joacă local, unde mulți copii migranți obișnuiau să se joace în timp ce părinții lor erau prin jur. Mai mult, sub pretextul „protecției sănătății publice” multe clădiri vechi și/sau abandonate din zona centrală a orașului, în care mii de migranți locuiesc, au fost înregistrate și apoi s-au emis ordine de evacuare asupra lor. Aici, „operațiunile de

curățare” împotriva migranților și proletarilor de „declasați” din centrul Atenei, trebuie văzute de asemenea și ca un efort de gentrificare a acelor zone din „centrul istoric” care încă rămân „nedezvoltate” și rezistă la presiunile de a se transforma în non-locuri scumpe, sterile, asemănătoare muzeelor, ca în majoritatea orașelor vest-europene.

În afară de toate astea, guvernul grec a anunțat de asemenea că plănuiește să construiască 11 „tabere de concentrare” pe tot teritoriul țării, similare celor construite deja în Italia, unde migranții arestați vor fi deținuți cât timp își așteaptă deportarea. Recent chiar, a dat o nouă lege prin care lungimea detenției pentru migranții ilegali până la deportare este crescută la 6 sau 12 luni și orice străin care este acuzat de comiterea unei infracțiuni care se pedepsește cu închisoare de 3 luni sau mai mult poate fi deportat imediat, clasificat ca „periculos pentru ordinea și siguranța publică”.

Discursul recent al primului ministru grec, care a făcut conexiuni între „infracționalitate” pe de o parte și migranții „ilegali” și „revoltații cu glugi” pe de altă parte, sugerează o continuare a administrării –deja eșuate- a crizei; reinventarea și demonizarea „claselor periculoase” trebuie folosită ca o armă pentru viitoarea diviziune și disciplină a proletariatului pentru a accepta deteriorarea condițiilor sale de trai din cauza restructurării. Totuși, lista „infracțioșilor” se poate lărgi periculos și poate include în viitorul apropiat pe cei care doar „simpatizau” cu rebelii din decembrie. Din moment ce „contractul social” a fost încălcat, dar nici o întoarcere la strategiile social democratice precedente nu se vede la orizont, relația socială capitalistă nu poate fi reprodusă adecvat și poate acei „simpatizanți” vor avea un milion de motive să adeverească temerile patronilor planetari cu privire la revolta din decembrie ca preludiu al unei explozii proletare generale în cursul crizei globale a reproducerii.

TPTG - 30 Iunie 2009

Adăugiri:

Ca un fel de concluzie, am pus TPTG câteva întrebări cu privire la revoltă.

- Care a fost relația dintre activiștii politici (anarhiști etc.) și masa oamenilor care au fost atrași în luptă de probleme mai imediate?

Relația dintre minoritatea politizată și „oamenii obișnuiți” a fost cu siguranță afectată de faptul că minoritatea politizată avea reflexele iuți de a fi primii în stradă în primele două zile (sâmbătă – duminică), chiar dacă mai erau și alți oameni acolo. Din motive evidente, activiștii erau din punct de vedere organizațional mai bine pregătiți decât „oamenii obișnuiți” să declanșeze revolta. În special insurecționarii erau mai familiari cu strategiile de revoltă, precum construirea baricadelor și ciocnirile cu poliția, ceva care le-a dat un avans în primele două zile. De aceea, activiștii au fost primii care au luat inițiativa organizării ocupărilor atât în cele 4 ocupări din centrul orașului (Școala Politehnică, Școala de Drept, ASOEE și GSEE) cât și în ocupările din suburbii (Aghios Dimitrios, Chalandri).

Cu toate acestea, putem spune că, în general, în timpul revoltelor nu a existat o separație între oamenii care au participat la conflictele cu poliția. Asta se poate explica prin compoziția de clasă a revoltei greci: studenții de gimnaziu au o tradiție lungă de ocupări de școli care coboară și la cei mai tineri; studenții au de asemenea o „moștenire” de lupte (și recent, unele chiar violente), huligani suporteri de fotbal, drogați, mulți migranți, toți împart o cultură a delincvenței și, cel puțin o mentalitate anti-poliție și, bineînțeles, mediul anti-autoritar poate fi văzut ca segmentul social delincvent prin excelență – condiții preliminare necesare unei revolte. Bineînțeles, când violențele au escaladat luni seară, au fost

mulți activiști care au fost de părere că ceea ce se întâmplă este „în afara controlului lor” și prea extrem. Această senzație de a „fi depășit” de situație (care treptat a devenit mai generalizată) a fost rezultatul natural al abolirii rolului fie al „specialistului în revoltă” sau al „avangardei politice” simțite la un nivel personal. Când toată lumea se revoltă, „revoltații ritualici” sau „revoluționarii” nu mai au o poziție deosebită.

Luni a avut loc jefuirea la scară largă a magazinelor din centrul Atenei dar nu a existat nici o reacție împotriva acestui lucru în stradă. De la început, mulți migranți și tineri marginalizați au frecventat Facultatea de Politehnică, asta făcând ca unii oameni să se mute la ASOEE datorită situației haotice de acolo. Proletarii marginalizați erau orientați în special spre jefuirea magazinelor din apropiere și au început să fie problematici pentru majoritatea anarhiștilor de acolo, după ziua de joi. Așa că, au organizat represiunea unor astfel de acțiuni în apropierea Facultății Politehnice pe motive de „anti-consumerism” și privindu-le ca fiind acte non-politice, un scop în sine, care nu ajută la lupta împotriva poliției. În plus, au existat și unele probleme practice din moment ce unii oameni au adus marfa furată în interiorul ocupărilor creând dispute cu privire la distribuirea ei. Adunarea Facultății Politehnice a fost în mare parte controlată de anarhiști din moment ce majoritatea migranților nici măcar nu vorbeau greaca.

Cât privește viața din ocupări, putem spune că, în afară de particularitățile Facultății Politehnice cauzate de compoziția sa specială, în majoritatea celorlalte ocupări s-a format într-adevăr o comunitate de luptă, fără excluderi, chiar dacă inițiativa a fost luată de „activiști”. Așa că se poate spune că a avut loc o depășire a „identităților separate”. Schema tradițională de reprezentare și avangardă nu a funcționat de această dată, și considerăm că acesta este și cazul Facultății de Drept unde au participat multe grupuri de stânga. În ocupația GSEE, tendința sindicalistă muncitorească de bază a încercat să impună o identitate

muncitorească și să excludă alți proletari dar încercarea lor a eșuat în mare parte datorită reacțiilor „bazei”.

Bineînțeles, pe măsură ce revolta se dezamorsa și zilele treceau, a existat o revenire treptată a identităților separate. Din acel moment, majoritatea activităților au fost organizate de activiști și tehnicile comune de manipulare au revenit în forță din nou.

-Cum s-a sfârșit mișcarea?

Aveți dreptate când spuneți că mișcarea a rămas fără gaz. Acest lucru e legat de faptul că a fost o mișcare proletară minoritară caracterizată de o tradiție distinctă de lupte ale diferitelor sale părți „delincvente”. După mai mult de 2 săptămâni de revolte și ocupări, majoritatea oamenilor au obosit și singura modalitate de a continua ar fi fost răspândirea revoltei la alte părți ale proletariatului. Dar asta nu a fost posibil datorită atitudinii pasive a părții din clasa muncitoare care nu a participat la revoltă. Asta explică de asemenea de ce revolta nu a ajuns la locurile de muncă, precum și de ce ocupările din cartiere s-au oprit după ceva timp, deși majoritatea squatterilor au crezut că aceasta ar putea fi o altă modalitate de extindere a luptei. De asemenea, în alte orașe din afara Atenei „pânza de control” este mult mai puternică din moment ce vorbim de comunități mici cu o mică burghezie a proprietarilor de magazine ceva mai mare, cu fermieri și legături de familie mai stringente. Acesta a fost motivul din care evenimentele nu au luat o amploare atât de mare și nu au ținut atât de mult (exceptând câteva orașe mari precum Thessalonik, Patra și Heraclio). Printre limitele externe ale revoltei, citate până acum, ar trebui să nu omitem folosirea ideologică de către stat, a acțiunilor luptei avangardei armate. Statul a încercat să se relegețimizeze și în special să își relegețimizeze mecanismul represiv prin

răsturnarea rolurilor și prin jucarea rolului de victimă. În același timp, represiunea sa a afectat cei mai sensibili subiecți ai revoltei: migranții (numărul migranților deportați sau trimiși la închisoare este încă necunoscut) și elevii de gimnaziu. Prin urmare, pe măsură ce revolta era slăbită (când elevii de gimnaziu și migranții au părăsit scena – cele mai proeminente grupuri ale revoltei), limitele interne (inițiativele creative limitate printre rebeli) au devenit mai vizibile și mai decisive.

TPTG

P.O. Box 76149

17110

N.Smirni

Atena, Grecia